

Si ningú et treu del llit

Text i foto > GERARD BAGUÉ, director

La pandèmia ha revalorat les cases espaioses i ha fet més evident la cruessa de no tenir-ne. Els sensesostre, els sensellar, en quin cau s'han de recloure si ja el nom que els defineix els manlleua la casa? Així mateix, la casa i la llar són diferents, com la matèria i l'esperit. Es pot malviure sense casa, però no sense llar. Una casa és un edifici per ser habitat; una llar és un niu d'intimitat afectiva, de seguretat i de calma. És un refugi psicològic equiparable a la desconexió de la ment durant el son. Necessitem espais (encara que siguin imaginaris) on ens puguem sentir fora de perill. Hi ha rodamons capaços de convertir una motxilla, un gos fidel o el caixer d'un banc en llars d'emergència. Pel meu barri s'hi passejava un pidolaire apedaçat que duia a la butxaca un transistor permanentment engegat. Les veus amigues de la ràdio com a cuirassa contra el món. És un isolament que no podem deixar cronificar, perquè porta a una espiral de marginalitat i pot acabar en trastorn mental.

En dos dossiers consecutius hem aprofundit en l'habitatge i en la pobresa. És la nostra manera d'alertar d'una situació límit. Oxfam Intermón adverteix, en el seu informe anual sobre desigualtat, que la crisi generada per la COVID-19 pot portar el nostre país a nivells de pobresa mai vistos. Ja hi ha un 15 % de la població catalana en situació de pobresa. La crisi s'ha rabejat en els més vulnerables: els immigrants, les dones i la població jove. Són els efectes locals d'un sisme mundial que ha provocat un augment de les desigualtats: els rics cada vegada són més rics, i els pobres no aixequen el cap.

Moltes entitats que apareixen en el dossier d'aquest número admeten que la seva experiència al carrer les ha fet passar d'intentar pal·liar els efectes de la pobresa a atacar-ne les causes. Es tracta d'oferir oportunitats, de plantejar nous reptes des de les polítiques públiques, de fer-les més eficaces davant la pobresa multidimensional. Però si a escala global (sempre amb pressupostos insuficients) tenen la sensació de mirar de buidar el mar *a galletades*, en el seu àmbit i a la seva manera cadascuna ha trobat fórmules eficaces d'intervenció social, per ajudar des de la proximitat i l'empatia.

Avui ja no es parla de caritat, sinó de justícia social. Però temo que encara no hem superat del tot aquell conservadorisme compassiu del franquisme que tan bé va reflectir la pel·lícula *Plácido*, de Berlanga. La censura va impedir que es digués *Ponga un pobre en su mesa*, el nom d'una campanya que animava a convidar un pobre al sopar de la Nit de Nadal com a gran mesura per pal·liar la misèria del país.

Tothom hauria de tenir dret a fer-se una llar dins aquest bell poema d'Aleksander Kúixner:

«Si dorms tranquil, i és net el teu llençol, | i és càlida i segura la flassada, | si dorms tranquil enmig de la foscor | i del silenci, i si ningú no et mana, | i si, com diuen, tendra és la nit, | si dorms tranquil, i si has tancat la porta | amb clau, i si no et forcen a sentir | cap veu, i si la música no sona, | temptant la calma amb la felicitat, | i si ningú no et treu del llit ni et crida, | si dorms, i si amb la galta pots tocar | la tela emmidonada, i si somies | damunt la funda neta del coixí | (és el sol o la planxa, que l'eixuga | tan ràpid), i si el blanc ramat dels dits | sobre el llençol càndidament pastura, | si dorms, i no t'assetgen amb lladrucs | ni crits, i no et sacsegen per l'espatlla, | si dorms tranquil, què més voldràs per a tu? | És tot el que tenim, i amb això basta».

>> Pintura d'Eva Llorens.